

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Державного університету
інформаційно-комунікаційних
технологій

Володимир ШУЛЬГА

« 16 » 05 2025 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**для вступу на освітньо-наукову програму підготовки
доктора філософії за спеціальністю «С1 Економіка та міжнародні
економічні відносини (за спеціалізаціями)»**

Київ – 2025

Програма додаткового вступного випробування для вступу на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії за спеціальністю «С1 Економіка та міжнародні економічні відносини». ДУІКТ. 2025. 12 с.

РОЗРОБНИКИ:

д.е.н., професор Ольга ГУСЄВА,
завідувач кафедри економіки

д.е.н., професор Альона ГОЛОБОРОДЬКО
гарант ОНП «Економіка», професор кафедри економіки

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки
Протокол № 10 від «11» березня 2025 року»

Завідувач кафедри економіки

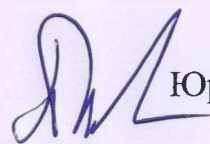
Ольга ГУСЄВА

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою Навчально-наукового інституту менеджменту та підприємництва
Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій.
Протокол №1 від «12 березня 2025 року»

УЗГОДЖЕНО:

Завідувач відділу аспірантури та докторантури

Юрій ПОКАНЕВИЧ

Вступ

Прийом аспірантів на навчання для здобуття ступеня доктора філософії, які мають диплом другого рівня (магістра) здобуття вищої освіти за спеціальністю «С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» за освітньо-науковою програмою «Економіка» проводиться за результатами фахових вступних випробувань.

Програма розроблена відповідно до вимог Міністерства освіти України, закону України від 06 вересня 2014 р. «Про вищу освіту», постанови КМ України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» зі змінами та наказу Міністерства освіти і науки України від 15.03.2023 р. № 276 «Порядок прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році», «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі» та «Правил прийому на навчання до аспірантури для здобуття наукових ступенів доктора філософії та доктора наук у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій».

Програму вступного випробування (іспиту) зі спеціальності складено на підставі програм рівня вищої освіти магістра зі спеціальності «051-Економіка» у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій.

Програма складена з урахуванням програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності «С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)». Вона містить два розділи, у першому з яких відображені загальноекономічні питання, а у другому — питання дисциплін фахового спрямування. Розроблені питання базуються на фундаментальних постулатах макро-, мезо- і мікроекономіки та результатах сучасних наукових досліджень, спрямовані на виявлення та умінь здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня з означеної спеціальності.

Розділ 1. Загальноєкономічні питання

1. Моделі економічних систем: сутність, переваги, недоліки. Поняття категорії «товар» у контексті ринкових відносин.
2. Поняття категорії "товар" у контексті ринкових відносин.
3. Цінність товару та чинники, що її визначають.
4. Основні постулати теорій вартості й корисності.
5. Ринкова інфраструктура: поняття, принципи функціонування, особливості.
6. Ключові засади еволюційного розвитку економіки.
7. Стратегічне планування економіки.
8. Регіональна економіка України: формування та регулювання.
9. Національна інноваційна система України
10. Організування й регулювання діяльності суб'єктів інноваційних інфраструктур.
11. Підприємство як ключовий суб'єкт економічних відносин. Класифікація підприємств за формами власності.
12. Види об'єднань підприємств, їхні характеристики.
13. Основні та оборотні засоби підприємства: види, характеристика, особливості формування.
14. Основи провадження підприємництва в Україні.
15. Сутність та види конкуренції.
16. Поняття монополії. Природні монополії.
17. Форми монополістичних об'єднань та їхня характеристика.
18. Способи та методи впливу держави на суб'єктів порушення антимонопольного законодавства.
19. Управління капіталом підприємства.
20. Собівартість як економічна категорія. Класифікація витрат.
21. Прибуток як економічна категорія.
22. Рентабельність діяльності підприємства.
23. Шляхи підвищення ефективності виробництва.
24. Попит як економічна категорія. Цінова еластичність попиту.
25. Пропозиція як економічна категорія.
26. Ціна як економічна категорія. Структура та класифікація цін.
27. Методи і моделі ціноутворення.
28. Сутність та види суспільного відтворення на макрорівні.
29. Структурні зрушення в пропорціях суспільного відтворення.
30. Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання.
31. Валовий національний продукт: поняття та особливості формування.
32. Економічний зміст категорій: чистий національний продукт: поняття та

особливості формування.

33. Економічна рівновага і циклічність. Фази циклу.
34. Безробіття: причини виникнення, типи та соціальні наслідки.
35. Поняття інфляції, її форми та темпи.
36. Кейнсіанська та монетарна моделі розвитку економіки.
37. Державний бюджет як основна ланка фінансової системи держави.
38. Соціально-економічна політика держави.
39. Сутність і чинники формування заробітної плати.
40. Суспільні фонди споживання: сутність та джерела формування.
41. Система світового господарства, її основні характеристики та напрямки розвитку.
42. Міжнародна валютна система та валютні відносини.
43. Глобалізація сучасної економіки.
44. Міжнародний поділ праці. Форми світових економічних відносин.
45. Міжнародна торгівля та зовнішньоекономічна політика.
46. Передумови та особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
47. Методи і моделі економічного оцінювання діяльності виробничо-господарських структур.
48. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та ключові характеристики.
49. Методичні засади оцінювання вартості інноваційних технологій.
50. Сучасні системи управління персоналом підприємств.
51. Економічна діагностика показників діяльності бізнес-структур.
52. Принципи і засади інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.
53. Оцінювання ефективності праці.
54. Економічні засади контролінгу на підприємствах.
55. Економіка і управління якістю виробництва.
56. Системи мотивування працівників на підприємствах.
57. Підходи до оцінювання конкурентоспроможності продукції підприємства.
58. Методи і способи конкурентної боротьби.
59. Збалансовані системи показників підприємства.

Розділ 2. Питання дисципліни фахового спрямування

1. Принципи і передумови функціонування циркулярної економіки.
2. Діджиталізація світової економіки: проблеми і перспективи.

3. Цифрова економіка в Україні: передумови становлення та перспективи розвитку.
4. Монополізація економіки України: причини та наслідки.
5. Концепція сталого розвитку економіки України.
6. Макро- і мікроекономічні показники виробничо-господарських структур, галузей, регіонів.
7. Особливості і перспективи використання хмарних технологій і панейронних мереж в економіці.
8. Концепції і моделі економічної діяльності, визначені сучасним технологічним укладом.
9. Нова економіка: сутність, підвиди та особливості.
10. Системи взаємодії суб'єктів економіки: кластерний підхід.
11. Розвиток економіки на засадах SMART-технологій.
12. Економічні засади ресурсо- та енергозбереження.
13. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання України: проблеми і перспективи розвитку.
14. Управління нематеріальними активами та інтелектуальною власністю в сучасних економічних умовах.
15. Проблеми й особливості розвитку «зеленої економіки».
16. Економічне оцінювання бізнес-процесів підприємств.
17. Сучасні системи бізнес-аналізування.
18. Системи моделювання бізнес-процесів підприємств.
19. Економіка та управління знаннями.
20. Економічне прогнозування на засадах імітаційного моделювання.
21. Економічні засади аналізування та застосування масивів великих даних.
22. Застосування інформаційно-технологічних моделей в управлінні соціально-економічними процесами.
23. Процесне та імітаційне моделювання економічних систем.
24. Економіка та управління бізнес-процесами.
25. Інноваційне підприємництво в Україні: принципи, моделі, тенденції розвитку.
26. Екосистеми комерціалізації інновацій.
27. Економічне оцінювання інноваційної активності підприємств.
28. Економічне оцінювання інноваційної ємності ринку.
29. Економічне оцінювання інноваційної сприйнятливості підприємства.
30. Інноваційно-інвестиційні стратегії розвитку господарських структур, галузей та регіонів.
31. Стартап як сучасна форма розвитку бізнесу.
32. Економічні інструменти обґрунтування інвестиційної привабливості стартапу.

33. Академічне підприємництво та трансфер технологій.
34. Формування бізнес-моделей підприємств.
35. Комерціалізація бізнес-ідей: принципи та особливості.
36. Економічне оцінювання та засади забезпечення економічної стійкості та безпеки суб'єктів господарювання.
37. Трансформація бізнесу на засадах вартісно-орієнтованого підходу.
38. Сутність та багатогранність процесу відтворення в економіці.
39. Оцінка економічного стану країни за динамікою основних макроекономічних показників та у порівнянні з аналогічними показниками інших країн.
40. Особливості економічного стану у фазах: піднесення, пожвавлення, депресії, кризи.
41. Економічні аспекти впливу пандемії, зумовленої Covid-19, на Україну.
42. Вплив інфляції на розвиток макроекономічних процесів в Україні.
43. Шляхи й економічні інструменти вирішення проблем бюджетного дефіциту.
44. Вплив кредитування на розвиток макроекономічних процесів.
45. Соціальна політика України на сучасному етапі: проблеми і перспективи.
46. Характеристика основних форм міждержавних об'єднань у сучасній економіці.
47. Проблеми й перспективи інтеграції економіки України у світогосподарство.
48. Інформаційне забезпечення оцінювання інноваційно-інвестиційної привабливості бізнес-структур.
49. Економічні процеси в умовах глобалізації та інтеграції.
50. Роль співпраці України з МВФ та світовим банком у контексті розвитку економіки.
51. Інноваційні системи економічної діагностики.
52. Стратегічне управління в умовах біхевіористичної економіки.
53. Еволюційний розвиток економічних систем.
54. Підходи до оцінювання вартості інноваційного продукту.
55. Іноземне інвестування економіки України: сутність та показники оцінювання ефективності.
56. Сучасні концепції теорії інновацій.
57. Економіка та управління бізнес-процесами.
58. Розвиток економіки на засадах Індустрії 4.0.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ АСПІРАНТІВ

Програму вступного випробування (іспиту) зі спеціальності складено на підставі програм рівня вищої освіти магістра зі спеціальності «С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій.

Вступне випробування (іспит) зі спеціальності передбачає оцінювання підготовленості вступника до здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю «С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» на основі здобутих раніше компетентностей в обсязі стандарту вищої освіти магістра з відповідної спеціальності.

Вступне випробування зі спеціальності проводиться у письмовій формі.

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань результати складання вступних випробувань оцінюються за рейтинговою 100-бальною шкалою, та дробовою, семибальною шкалою А,В,С,D,E (зараховано),FX,F (не зараховано). Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до екзаменаційної відомості.

Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюватимуться за 100-бальною шкалою. Вступники, які наберуть менш як 60 балів позбавлятимуться права участі у конкурсі.

В екзаменаційній відомості в національній та європейській системах оцінювання знань і при перерахунку оцінки в систему ECTS викладач керується співвідношеннями, поданими нижче у таблиці.

Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі
		Вступне випробування
90-100	A (відмінно)	Відмінно
82-89	B (добре)	Добре
75-81	C (добре)	
64-74	D (задовільно)	Задовільно
60-63	E (задовільно)	
35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно
1-34	F(незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням	

Загальні критерії оцінювання знань:

«А» (90-100) – Вступник виявляє особисті творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

«В» (82-89) – Вступник вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

«С» (75-81) – Вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати

власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

«D» (64-74) – Вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

«E» (60-63) – Вступник володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

«FX» (35-59) – Вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

«F» (1-34) – Вступник володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Додаткові бали за наукові та навчальні досягнення вступників до аспірантури нараховуватиме. Порядок нарахування додаткових балів за навчальні/наукові досягнення для вступників до аспірантури подано у таблиці.

Порядок нарахування додаткових балів за навчальні/наукові досягнення вступників до аспірантури

Навчальні та наукові досягнення	Код	Кількість балів
Диплом лауреата премії НАН України для молодих учених та студентів вищих навчальних закладів за обраною спеціальністю*	ДБ ₁	10
Стаття у науковому виданні, включеному до Переліку наукових фахових видань України (за обраною спеціальністю) **	ДБ ₂	10 (Кожна стаття)
Наукова стаття у виданні, яке входить до міжнародних наукометричних баз (Scopus, Web of Science, Copernikus та інші) за обраною спеціальністю**	ДБ ₃	20 (Кожна стаття)
Одноосібна монографія або розділ у колективній монографії, яка рекомендована до друку вченою радою чи ВНЗ**	ДБ ₄	10
Участь у науковій всеукраїнській конференції (за умови опублікування тез доповіді) за обраною спеціальністю**	ДБ ₅	5 (Кожна теза)
Участь у науковій міжнародній конференції (за умови опублікування тез доповіді) за обраною спеціальністю**	ДБ ₆	5 (Кожна теза)
Патент або авторське свідоцтво на винахід***	ДБ ₇	10
Рекомендація Вченої ради до аспірантури (за наявності)	ДБ ₈	5
Диплом магістра/спеціаліста з відзнакою	ДБ ₉	5

Примітки:

* диплом, отриманий під час навчання в магістратурі;

** за період не більше трьох років до моменту вступу (якщо є співавтори певної роботи, кількість балів поділяється на їх кількість);

*** за період не більше трьох років до моменту вступу.

При оцінюванні знань і вмінь вступника увага звертається передусім на:

Уміння визначати найсуттєвіші проблемні питання, що потребують концептуального вирішення;

Наявність нестандартних елементів аналізу та діагностики;

Різноманітність використаних способів зіставлення інформації;

Здатність до комбінування та ре комбінування вихідної інформації;
Глибину опрацювання проблеми;

Публікації враховуються у випадку якщо їх тематика відповідає спеціальності на яку проводиться набір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артџомова А.Ю. Сучасні тенденції в структурі міжнародної торгівлі з огляду на базові теорії міжнародної торгівлі. *Бізнес-навігатор: науково-виробничий журнал*. 2021. № 4 (65). С. 12 – 16
2. Артџомова А.Ю. Ключові аспекти процесу управління посередницькою діяльністю на підприємствах, орієнтованих на зовнішній ринок. *Економічний простір: збірник наукових праць*. 2021. № 170. С. 34 – 38
URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/901>
3. Артџомова А.Ю., Булітіп В.В. Концептуальні основи управління активами підприємства в умовах невизначеності та ризику. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2023. № 4(43). С.39-47
URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2894/2792>
4. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій [Текст] : навч. посіб. : рек. МОН України для студ. ВНЗ / [Н. Г. Шпанковська, Г. О. Король, К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; за ред. К. Ф. Ковальчука. К. : Центр учбової літератури, 2012. 335 с.
5. Baldzhy, M., Khavrova, K., Guseva, O., Goloborodko, A., Artyomova, A. Risk Management Strategies in the Global Business Environment: Analysis of Complex Dependencies and Effectiveness of Measures. *Economic Affairs (New Delhi)*. 2023, 68(4), pp. 2095–2103
<https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv68n5t.pdf>
6. Бочан І. О. Основи економічної теорії: інституціональний підхід : навч. посіб. / І. О. Бочан. К. : Знання, 2012. 211 с.
7. Гебер Н. А. Економічна теорія [Текст] : навч.-наоч. посіб. / Гебер Н. А., Федоренко Н.М.; Харків. держ. ун-т харчування і торгівлі. Харків : Іванченко І. С. [вид.], 2014. 106 с.
8. Голобородько А. Ю., Гуссва О.Ю., Легомінова С.В., Цифрова економіка. Підручник. 2020. 399с. Режим доступу: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/96/view/2152>
9. Голобородько А. Ю. Механізм побудови інформаційної системи управління потоковими процесами. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. Вип. 1. Т2. 2013. С. 326-330.
10. Голобородько А. Ю. Цифровий інтегративний розвиток підприємств: теорія та методологія : *монографія*. Київ : "Мілениум", 2022. 466 с.
11. Голобородько А. Ю., Легомінова С.В. Технологія управління економічними інтелектуальними системами в умовах цифрової економіки *Економічний дискурс*. 2020. № 1. С. 16–24. URL: <https://bit.ly/3LdmBN>
12. Голобородько А. Ю., Легомінова С.В. Сучасні особливості розвитку логістичних потоків в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. №2. С. 93-101. Режим доступу: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/482/529>
13. Голобородько А. Ю., Легомінова С. В. Електронні гроші як нова форма фінансово-економічних відносин в умовах цифровізації економіки та суспільства. *Економіка: реалії часу*. 2020. №4. С. 28-34. URL: <https://bit.ly/3n2Ko3v>

14. Голобородько А. Ю. Цифрова економіка: підходи та особливості розвитку. *Бізнес Інформ*. 2022. №9. С. 10-18. URL: <https://bit.ly/3Hlvzjo>
15. Гуссва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Економічна діагностика: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2021. 164 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_2211_97738306.pdf
16. Гуссва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Планування діяльності підприємств: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 135с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_2159_90898853.pdf
17. Гуссва О.Ю., Воскобоева О. В., Ромащенко О. С., Голобородько А. Ю., Хлевицька Т.Б. Економіка підприємства : навчальний посібник. .К, ДУТ, 2020 р., 283 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/738/view/2015>
18. Guseva Olga Yu., Inna O. Kazarova, Ilona Y. Dumanska, Mykhaylo A. Gorodetskyu, Lina V. Melnichuk, Volodymyr H. Saienko. Personal Data Protection Policy Impact on the Company Development, WSEAS Transactions on Environment and Development, 2022, vol. 18, pp. 232-246, URL: <https://wseas.com/journals/articles.php?id=2337>
19. Guseva, O. Y., Popovych, M. V., Hryndey, L. M., Melnyk, O. V., & Huzela, M. V. Features of Interrogation of Minor Victims in the Pre-Trial Investigation. *Cuestiones Políticas*, 2021, 39(70), 485-503. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3970.29>
20. Guseva, O., Lehominova, S., Dymenko, R., Voskoboeva, O., Romashchenko, O. Methodology forming strategies for management of commercial resources of trading enterprises. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 2021, 36, pp. 224–228 DOI: <https://doi.org/10.46300/9103.2020.8.9>
21. Основи стійкого розвитку. Навч. посібник / За ред. Л.Г. Мельника, Суми: Університетська книга, 2016. 654 с.
22. • Павліха Н. В., Цимбалюк І. О. Економіка добробуту: регулювання доходів населення та розвиток ринку праці [Текст] : монографія / Наталія Володимирівна Павліха, Ірина Олександрівна Цимбалюк, Анастасія Юріївна Савчук, Олег Вікторович Угла, Лілія Миколаївна Коляда. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 213 с.
23. Чепінога В. Г. Економічна теорія [Текст] : підручник / В. Г. Чепінога. К. : Юрінком Інтер, 2011. 653 с.
24. Хаврова К. С., Доброжан Д. О. Вплив цифровізації на процес управління персоналом. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2023. №4(43), С. 92-96 <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2902>
25. Хаврова К.С. Економіка інновацій та інноваційна політика: навчальний посібник/ під ред. Бочарової Ю.Г. Кривий Ріг: Оксан-принт, 2020. 167 с.
26. Khavrova K., Kozhukhova T., Bocharova Y., Ivanova N., Pryimak N. Development of formats for the implementation of the intelligent business model of trade enterprises. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 2022, 4(13-118), pp. 6–11
27. Швець І. Ю. Економічна теорія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Швець І. Ю. Сімф. : ДІАЙПІ, 2013. 618, [1] с.

Порядок проведення фахового вступного випробування

Склад предметної комісії визначається додатковим наказом Ректора Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій «Про створення предметних комісій з приймання вступних іспитів до аспірантури», робота комісії регламентується Правилами прийому до

аспірантури для здобуття наукового ступеня доктора філософії у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій в 2025-2026 роках

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки
Протокол № 10 від « 11 » березня 2025 р.

Голова предметної комісії _____ Ольга ГУССВА